

ANANSI. WORLD FICTION este un imprint al Editurii Trei

Anansi
CONTEMPORAN

RICHARD
POWERS

Ecoul pădurii

roman

Traducere din limba engleză și note de
Mariana Piroteală

TREI

EDITORI:

Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

**DIRECTOR EDITORIAL
ANANSI. WORLD FICTION:**

Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:

Mădălina Marinache

DESIGN:

Andrei Gamarț

DIRECTOR PRODUCȚIE:

Cristian Claudiu Coban

DTP:

Mihaela Gavriloiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

POWERS, RICHARD

Ecoul pădurii : roman / Richard Powers ; trad. din lb. engleză și note de Mariana
Piroteală. – București : Editura Trei, 2025
ISBN 978-606-40-2788-7

I. Piroteală, Mariana (trad. ; note)

821.111

Titlul original: *The Overstory*

Autor: Richard Powers

Copyright © 2018 by Richard Powers
Romanian translation rights arranged with Melanie Jackson Agency, LLC
through AJA Anna Jarota Agency

Copyright © Editura Trei, 2025,
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-2788-7

Pentru Aida

Cea mai mare desfătare pe care o prilejuiesc câmpiile și pădurile este sugestia unei relații secrete între om și plantă. Nu sunt singur și nici ignorat. Ele îmi fac semne mie și eu, lor. Legănarea crengilor pe furtună este un lucru deopotrivă nou și vechi pentru mine. Mă surprinde, totuși nu e un lucru necunoscut. Efectul e comparabil cu cel al unui gând mai înalt sau al unei emoții superioare care mă copleșesc atunci când socoteam că gândesc just sau acționez corect.

RALPH WALDO EMERSON

Poate că pământul este viu: nu așa cum îl vedeau cei din vechime — o zeiță simțitoare, cu un scop și o viziune de viitor —, ci viu ca un copac. Un copac care există în tăcere, care nu se mișcă decât ca să se lege în bătaia vântului, dar care vorbește la nesfârșit cu lumina soarelui și cu solul. Folosește lumina soarelui, apa și nutrienții minerali ca să crească și să se transforme. Dar face totul imperceptibil, încât pentru mine, bătrânul stejar de pe pajiște este la fel ca cel din copilăria mea.

JAMES LOVELOCK

Copac... el privește pe tine. Tu privești copac, el ascultă pe tine. El nu are deget, nu poate vorbi. Dar frunza aceea... el pompează, crește, crește în noapte. În timp ce tu dormi, visezi ceva. Copacul și iarba același lucru.

BILL NEIDJIE

RĂDĂCINI

*L*a început nu a fost nimic. Apoi a fost totul.

Apoi, într-un parc de deasupra unui oraș occidental, după lăsarea serii, din aer se cern mesaje. O femeie stă așezată pe pământ, sprijinită de un pin. Scoarța lui o înțeapă nemiloasă în spate, necruțătoare ca viața. Acele lui parfumează aerul și o forță murmură în miezul lemnului. Urechile femeii surprind cele mai joase frecvențe. Copacul spune ceva, rostind cuvinte dinaintea cuvintelor.

Spune: Soarele și apa sunt întrebări care merită la nesfârșit un răspuns.

Spune: Un răspuns corect trebuie reinventat de multe ori, de la capăt.

Spune: Fiecare bucată de pământ impune un mod nou în care s-o apuci. Ramurile unui copac cresc în mai multe feluri decât va găsi vreodată un creion de cedru. Un lucru se poate deplasa oriunde pur și simplu stând nemișcat.

Și chiar așa face femeia. Semnalele se presară în jurul ei precum semințele.

Taifasul se răspândește până departe astă-seară. Îndoiturile din arini vorbesc despre catastrofe de odinioară. Țepii florilor albicioase de Castanopsis își scutură polenul; în curând se vor transforma în fructe țepoase. Plopii dau și ei mai departe bârfa pe care le-a șoptit-o vântul. Arborii de kaki și nucii își întind îmbietor mîta, iar scorușii de munte, ciorchinii roșii ca sângele. Stejarii străvechi flutură profetii despre vremea ce va veni. Sutele de soiuri de păducel rîd de singurul nume pe care sunt nevoite să și-l împartă. Dafinii stăruie că nici măcar moartea nu e un lucru pentru care să merite să te îngrijezi.

Ceva din mirosul aerului îi poruncește femeii: Închide ochii și gîndește-te la salcie. Plînsul pe care îl vezi va fi greșit. Imaginează-ți spinul unui arbore de acacia. Nici în închipuire n-ai putea întâlni vreodată ceva mai ascuțit. Ce plutește chiar deasupra ta? Ce planează deasupra capului tău acum — acum?

Se prind în horă și copacii de mai departe: Toate felurile în care îți imaginezi că arătăm — mangrove vrăjite cocoțate pe catalige, cazmaua întoarsă a

arborelui de nucșoară, trompele ca de elefant, cioturoase ale *Pachycormus discolor*, racheta țeapănă a unui arbore sal — sunt întotdeauna amputări. Semenii tăi nu ne văd niciodată întregi. Pierdeți jumătate și chiar mai mult. Întotdeauna e și sub pământ tot atât cât e deasupra.

Ăsta e necazul cu oamenii, asta e problema lor de fond. Viața se scurge pe lângă ei, nevăzută. Chiar aici, chiar alături. Formarea solului. Circuitul apei. Schimbul de substanțe nutritive. Influențarea climei. Formarea atmosferei. Hrănirea, tămăduirea și adăpostirea mai multor soiuri de vietăți decât știu oamenii să numere.

Corul pădurii vii îi cântă femeii: Dacă mintea ta ar fi puțin mai vegetală, te-am îneca în semnificație.

Pinul de care se sprijină spune: Ascultă. Trebuie să-ți povestesc ceva.

NICHOLAS HOEL

Acum e vremea castanilor.

Oamenii azvârlă cu pietre în trunchiurile uriașe. Castanele cad peste tot împrejur ca o grindină din ceruri. În duminica aceasta, se întâmplă așa în nenumărate locuri, din Georgia și până-n Maine. Spre nord, în Concord, Thoreau participă și el. Simte că aruncă cu pietre într-o ființă simțitoare, cu trăiri mai stinse decât ale lui, totuși o rudă de sânge. *Copacii bătrâni sunt părinții noștri și poate părinții părinților noștri. Dacă vreți să învățați secretele Naturii, trebuie să răspândiți mai multă umanitate...*¹

În Brooklyn, pe Prospect Hill, nou-venitul Jørgen Hoel râde când vede ploaia torențială pe care o stârnesc azvârliturile lui. Ori de câte ori piatra lui își atinge ținta, cad lopeți întregi de hrană. Bărbații se reped ca hoții și-și umplu căciulile, sacii și manșetele pantalonilor cu castanele scăpate din învelișurile țepoase. Iată vestitul ospăț al Americii, pentru care nu scoți un sfaș din buzunar — încă o mană din cer într-o țară în care până și firimiturile cad de la masa Domnului.

Norvegianul și prietenii lui de pe șantierul naval din Brooklyn se înfruptă din recompensa lor pe care o coc în focuri mari în aer liber, într-un luminiș din pădure. Castanele pârlite sunt o mângâiere de nedescris: și dulci, și sărate, savuroase ca un cartof cu miere, deopotrivă cu gust de pământ și parfum de mister. Învelișurile spinoase înțepă, dar refuzul lor e mai degrabă o tachinare decât o piedică adevărată. Castanele *vor* să se elibereze din strânsoarea lor spinoasă. Fiecare se oferă voluntară să fie mâncată, pentru ca altele să fie împrăștiate mai departe.

1. Vezi Henry David Thoreau, *The Journal*, New York Review Books Classics, 2009, p. 338.

În noaptea aceea, îmbătat de castanele coapte, Hoel o cere de nevastă pe Vi Powys, o irlandeză care stă într-una din casele înșiruite din lemn de pin ridicate la două cvartale de locuința lui, la marginea Finn Town. Nimeni pe o rază de cinci mii de kilometri nu are dreptul să se opună. Se căsătoresc înainte de Crăciun. Până în luna februarie, sunt cetățeni americani. În primăvară, castanii înfloresc din nou, mâțșorii lungi și flocoși legănându-se în vânt precum petele albe de spumă de pe fluviul Hudson azuriu.

Odată cu cetățenia vine foamea de lumea neexplorată. Cuplul își strânge lucrurile pe care le poate lua cu sine și străbate pe uscat marile întinderi de pin strob, pătrunzând în pădurile de fag negru din Ohio, luând-o de-a curmezișul stejărișurilor din Vestul Mijlociu și ajungând până la așezarea de lângă Fort Des Moines, din noul stat Iowa, unde autoritățile dau terenuri parcelate ieri oricui e dornic să le lucreze. Vecinii aflați cel mai aproape sunt la vreo trei kilometri de acolo. În acel prim an, ară și cultivă douăzeci de hectare. Porumb, cartofi și fasole. Munca e istovitoare, dar muncesc pentru ei. Mai bine decât să construiești nave pentru Marina unei țări, oricare ar fi ea.

Apoi în prerie vine iarna. Frigul le pune la grea încercare dorința de a trăi. Noaptea în cabana plină de crăpături le îngheață sângele în vine. Trebuie să spargă gheața din rezervorul cu apă în fiecare dimineață doar ca să se spele pe față. Dar sunt tineri, liberi și hotărâți — singurii pe care se pot bizui în viața asta. Iarna nu-i răpune. Încă. Disperarea cea mai cruntă din adâncul ființei lor devine dură ca diamantul.

Când e vremea să sădească iar, Vi e însărcinată. Hoel se lipește cu urechea de burta ei. Ea râde când îi vede uluiala de pe chip.

— Ce spune?

El răspunde în engleza lui greoaie, bolovănoasă:

— Dă-mi de mâncare!

În luna mai a aceluși an, Hoel găsește șase castane pe fundul buzunarului de la salopeta pe care o purta în ziua în care îi ceruse mâna soției lui. Le îngroapă în pământul din vestul Ioweii, în preria fără copaci din jurul cabanei. Ferma este la sute de kilometri de habitatul castanilor, la o mie cinci sute de ospețele cu castane din Prospect Hill. Cu fiecare lună care trece, acele păduri verzi din est se estompează tot mai mult în memoria lui Hoel.

Dar aici e America, unde oamenii și copacii o apucă pe cele mai surprinzătoare căi. Hoel sădește, udă și se gândește: *Într-o bună zi, copiii mei vor scutura trunchiurile astea și vor mânca gratis.*

*

Primul lor născut moare la o vârstă fragedă, răpus de ceva ce acum nu are nume. Microbii încă nu există. Dumnezeu e singurul care ia copiii, smulgând chiar și sufletele nenumite dintr-o lume și ducându-le în alta după calendare enigmatice.

Unul din cei șase castani nu încolțește. Dar Jørgen Hoel are grijă ca puieții care au supraviețuit să rămână vii. Viața e o bătălie între Creator și creația Lui. Hoel devine expert în această luptă. Însă să-și păstreze copacii vii e o nimica toată pe lângă celelalte războaie pe care trebuie să le poarte zi de zi. La sfârșitul primului sezon, câmpurile lui sunt pline, iar cel mai reușit puieț dintre toți are peste o jumătate de metru înălțime.

Peste încă patru ani, soții Hoel au trei copii și promisiunea unui căstăniș. Lăstarii cresc precum fusele, iar lujerii lor cafenii sunt dungați de la lenticele. Frunzele bogate, ca niște festoane, zimțate și țepoase, eclipsează rămurelele din care înmuguresc. În afară de aceste mlădițe și de câțiva stejari *Quercus macracarpa* care cresc ici-colo în zonele inundabile, gospodăria e o insulă într-o mare de iarbă.

Până și mlădițele firave au deja o întrebuințare:

Ceai din copăceii tineri pentru bolile de inimă,
frunzele lujerilor abia crescuți ca să vindece inflamațiile,
macerat din coajă ca să oprească sângerările de după naștere,
gale încălzite pentru buricul nou-născutului,
frunze fierte cu zahăr brun pentru tuse,
cataplasme pentru arsuri, frunze ca să umple o saltea care scârțâie,
un extract pentru deznădejde, când suferința e copleșitoare...

Anii se scurg, unii mai îmbelșugați, alții mai săraci. Deși balanța înclină spre sărăcie, Jørgen observă o tendință de creștere. În fiecare an în care ară, îmblânzește tot mai mult pământ. Iar viitoarea mână de lucru a familiei Hoel se înmulțește întruna. Se îngrijește Vi de asta.

Copacii se îndesesc de parcă ar fi vrăjiți. Castanii sunt iuți: *Până să scoți din frasin o bătă de baseball, din castan ai scos o comodă*. Dacă te apleci să te uiți la un puieț, o să-ți scoată un ochi. Crăpăturile din scoarța lor sunt precum vârtejurile de pe stâlpul frizeriei pe când trunchiurile cresc și se răsucesc. În

bătaia vântului, crengile sunt când verde-închis, când verde-deschis. Globurile de frunze se întind, caută și mai mult soare. Se leagănă în augustul umed, așa cum soția lui Hoel încă își va scutura uneori părul odinioară de culoarea ambrei. Când izbucnește iar războiul în tânăra țară, cele cinci trunchiuri l-au depășit pe cel care le-a plantat.

Iarna nemiloasă a anului '62 încearcă să mai răpească un prunc. Dar se mulțumește cu unul din copaci. Fiul cel mai mare, John, îi mai vine de hac unuia, în vara următoare. Băiatului nu-i trece prin cap că, dacă smulge jumătate din frunzele copacului ca să le folosească pe post de bani de jucărie, l-ar putea usca.

Hoel își păruiește fiul.

— Ție-ți place? Ai?

Îi arde câteva palme băiatului. Vi trebuie să se așeze între ei ca să evite scărmăneala.

În '63 începe mobilizarea. Primii se duc bărbații tineri și burlaci. La cei treizeci și trei de ani ai săi, având soție, copii mici și câteva zeci de hectare, Jørgen Hoel este amânat. Nu pune niciodată umărul la apărarea Americii. El are o țară mai mică de salvat.

În Brooklyn, un poet-infirmier din slujba nordiștilor muribunzi scrie: *Cred că firul de iarbă nu este mai neînsemnat decât ziua stelară*¹. Jørgen nu citește niciodată aceste cuvinte. Lui cuvintele i se par un șiretlic. Porumbul, fasolea și dovleciul lui — numai cele ce cresc dezvăluie gândirea fără cuvinte a lui Dumnezeu.

După încă o primăvară, cei trei copaci rămași înflorească într-o explozie de flori crem. Florile au un miros înțepător, ca de vânat, acriu, ca de încălțăminte veche sau de rufărie împușată. Apoi crește o mânăuță de castane dulci. Până și acea mică recoltă le amintește bărbatului și soției lui istovite de mana din ceruri care i-a adus laolaltă, într-o noapte, în pădurea de la est de Brooklyn.

— Au să se facă banițe întregi, asigură Jørgen.

Mintea lui deja frământă pâine, fierbe cafea, face supe, prăjituri, sosuri — toate delicatesele pe care băștinașii știau că le poate da acest copac.

— Ce e-n plus putem vinde la oraș.

— Cadouri de Crăciun pentru vecini, decretează Vi.

1. Walt Whitman, „Cântec despre mine“, traducere de Mihnea Gheorghiu, în *Opere alese*, Univers, București, 1992, p. 116.

Dar vecinii sunt cei care trebuie să țină în viață familia Hoel în seceta cumplită din anul acela. Încă un castan moare de sete într-un sezon în care nici viitorului nu-i poți ceda măcar o lacrimă de apă.

Anii trec. Trunchiurile cafenii încep să încărunțească. Într-o toamnă uscată iască, pe o prerie cu prea puține ținte îndeajuns de înalte să merite deranjul, trăsnetul lovește unul din perechea de castani rămași. Lemnul lor, care ar fi putut să meargă la orice, începând cu leagăne și terminând cu sicrie, ia foc. Ce mai rămâne nu ajunge nici măcar pentru un taburet cu trei picioare.

Singurul castan rămas continuă să înflorească. Dar nu mai sunt și alte flori care să le răspundă florilor lui. Nu are pereche pe nenumărați kilometri în jur, iar un castan, deși este și femelă, și mascul, nu se va reproduce singur. Totuși acest copac are un secret vârat în cilindrul subțire, viu de sub scoarță. Celulele lui se supun unei formule străvechi: *Stai nemișcat. Așteaptă*. Ceva din acest unic supraviețuitor știe că până și legea cioplită în piatră a Prezentului poate fi învinsă. E de muncă. Muncă printre stele, dar și pe pământ. Sau, după cum scrie infirmierul nordiștilor morți: *Să vă rămână sufletul netulburat dinaintea unui milion de universuri*¹. Netulburat ca pădurea.

Ferma scapă teafără din haosul vrerii Domnului. La doi ani după evenimentele de la Appomattox², între arat, discuit, sădit, smuls plantele bolnave, plivit și recoltat, Jørgen termină casa cea nouă. Recoltele vin și se duc. Fiii soților Hoel intră pe brazdă cu tatăl lor puternic ca un taur. Fiicele se așază la casele lor la fermele învecinate. Răsar sate. Drumul de țară care trece pe lângă fermă devine drum adevărat.

Mezinul lucrează la circa financiară a districtului Polk. Fiul mijlociu devine bancher în Ames. Fiul cel mai mare, John, rămâne la fermă cu familia lui și lucrează acolo pe când părinții lui se ofilesc. John Hoel îmbrățișează viteza, progresul și utilajele. Cumpără un tractor cu aburi care ară și treieră, seceră și leagă. Mașinăria mugește în timp ce lucrează, ca o creatură scăpată din iad.

Pentru ultimul castan rămas, toate acestea se petrec cât îi ia lui să se procopească cu vreo două noi crăpături și un țol de inele în plus. Trunchiul i se îngroașă. Scoarța îi pornește în spirală în sus precum Columna lui Traian.

1. *Ibid.*, p. 145.

2. În timpul Războiului Civil American, în anul 1865, în districtul Appomattox, generalul confederat Robert E. Lee s-a predat în fața generalului unionist Ulysses S. Grant, astfel punând capăt războiului.

Frunzele lui ca festoanele continuă să transforme lumina soarelui în țesut. Nu perseverează doar, ci prosperă, ajunge o sferă verde de sănătate și vigoare.

Și în a doua lună iunie de la trecerea în noul secol, iată-l pe Jørgen Hoel, zace în pat într-o cameră de la catul de sus, cu elemente ornamentale din lemn de stejar, din casa pe care a clădit-o cu mâinile lui, un dormitor din care nu mai poate ieși, doar privește prin fereastra cu fronton spre o bogăție de frunze, înotând și scânteind pe cer. Tractorul cu aburi al fiului său duduie în partea de nord a fermei, dar Jørgen Hoel ia acest sunet drept ecurile furtunii. Crengile îl bălțează. Ceva din frunzele acelea verzi și zimțate, un vis pe care l-a avut el mai demult, o vedenie a sporului și prosperității, face ca în jurul capului să i se reverse iarăși un ospăț.

Se întreabă: Ce face ca scoarța să se răsucescă și să se învârtăjească așa la un copac atât de drept și de gros? Ar putea fi rotațiile Pământului? Încearcă oare să atragă atenția oamenilor? Cu șapte sute de ani în urmă, un castan din Sicilia cu o coroană de șaizeci de metri a ferit o regină spaniolă și pe cei o sută de cavaleri călare ai ei de o furtună turbată. Copacul acela va trăi mai mult cu o sută de ani și mai bine decât bărbatul care nu a auzit niciodată de el.

— Îți aduci aminte? o întreabă Jørgen pe femeia care îl ține de mână. Prospect Hill? Cât ne-am înfruptat în noaptea aia!

Dă din cap spre crengile înfrunzite, spre pământul de mai departe.

— Eu ți le-am dat pe acelea. Iar tu mi-ai dat... toate astea! Meleagurile de aici. Viața, libertatea mea.

Dar femeia care îl ține de mână nu e soția lui. Vi a murit acum cinci ani de o infecție la plămâni.

— Acum dormi, îi spune nepoata lui și-i pune mâna înapoi pe pieptul sleit. Noi suntem la parter.

John Hoel își îngroapă tatăl sub castanul pe care îl plantase chiar el. Acum, un gard de fontă de un metru împrejmuiește mormintele răspândite ici-colo. Copacul de deasupra își aruncă umbra cu aceeași generozitate și asupra viilor, și asupra morților. Trunchiul e prea gros să-l mai cuprindă John cu brațele. Etajul de crengi aflat cel mai aproape de pământ e prea sus să ajungi la el.

Castanul Hoel devine un reper, ceea ce fermierii numesc *copac-santinelă*. Familiile trec pe lângă el în plimbările lor duminicale. Localnicii îl folosesc ca să îndrume călătorii, farul singuratic din marea de grâne. Ferma prosperă. Și acum există capital inițial pentru dezvoltare și extindere. Acum că tatăl lui s-a

prăpădit și frații sunt pe picioarele lor, John Hoel are libertatea de a căuta cele mai noi mașinării. Magazia lui cu utilaje se umple de secerători, vânturători și mașini de legat snopi. Merge la Charles City să vadă primele tractoare pe benzină cu doi cilindri. Când apar firele de telefonie, se abonează și el, deși costă o avere și nimănui din familie nu-i trece prin cap ce întrebuintare ar putea avea drăcovenia aia.

Fiul imigrantului capitulează în fața bolii dezvoltării cu mulți ani înainte să apară și un remediu eficient. Își cumpără un Kodak Nr. 2 Brownie. *Tu apeși pe buton, iar noi ne ocupăm de restul.* Trebuie să trimită clișeul la Des Moines ca să i-l developeze și să-i scoată fotografiile, un demers care în curând ajunge să coste mult mai mult decât aparatul foto de doi dolari. Își fotografiază soția îmbrăcată în rochie de stambă și cu un zâmbet boțit pe față, aplecată deasupra noului calandru mecanic. Își fotografiază copiii la volanul combinei și călărind cai de povară cu șalele lăsate pe lângă tăietoarele combinei pe câmpuri. Își fotografiază membrii familiei în hainele bune de Paște, cu bonete pe cap și sugrumați cu papioane. Când nu mai rămâne nimic de fotografiat din peticul lui de Iowa, John îndreaptă aparatul spre Castanul Hoel, de un leat cu el.

Cu câțiva ani înainte, i-a cumpărat mezinei lui un zoopraxiscop de ziua ei, deși doar el s-a mai jucat cu aparatul după ce fata s-a plictisit. Acum, escadrilele de găște cu aripi fâlfâitoare și paradele de mustangi sălbatici zvârlind din picioare, care prind viață când se învâрте cilindrul de sticlă, îi stimulează mintea. Îi trece prin cap un plan măreț, de parcă el l-ar fi inventat. Se hotărăște ca, în anii care i-au mai rămas, să imortalizeze copacul și să vadă cum arată dacă îi accelerezi evoluția la viteza dorinței umane.

Construiește un trepied în magazia cu utilaje. Apoi așază o piatră de ascuțit spartă pe o ridicătură din apropierea casei. Iar în prima zi de primăvară a anului 1903, John Hoel își poziționează aparatul Nr. 2 Brownie și face un portret pe toată înălțimea castanului-santină care înfrunzește. Peste o lună, nici mai devreme, nici mai târziu, din același loc și la aceeași oră, mai face unul. Data de 21 a fiecărei luni îl găsește pe ridicătura lui. Devine o preocupare ritualică, pe care nu o zădărnicesc nici ploaia, nici zăpada și nici căldura ucigătoare, o liturghie numai a lui la Biserica Domnului Vegetativ în Expansiune. Soția lui John îl tachinează fără milă, la fel și copiii lui.

— Așteaptă să facă ceva interesant.

Când adună laolaltă cele douăsprezece fotografii alb-negru din primul an și le frunzărește cu degetul mare, efortul lui nu se prea justifică. Într-unul din

instantanee, copacului îi cresc frunzele din senin. În următorul, oferă un frunziș bogat luminii tot mai vârtoase. În rest, crengile se mulțumesc să reziste. Dar fermierii sunt oameni răbdători, căliți de anotimpurile neiertătoare, iar dacă n-ar fi chinuiți de visuri de generații, puțini ar mai continua să are primăvară de primăvară. Pe 21 martie 1904, John Hoel se prezintă iar pe ridicătura lui, de parcă și lui i-ar mai rămâne o sută sau două de ani să documenteze ceea ce timpul ascunde veșnic la vedere.

La două mii de kilometri spre est, în orașul în care mama lui John Hoel cosea rochii și tatăl lui construia nave, nenorocirea lovește înainte să se dumirească cineva. Ucigașul pătrunde pe furiș în țară din Asia, în lemnul castanilor chinezești destinați grădinilor ornamentale. Un copac din Parcul Zoologic din Bronx capătă culori de octombrie în iulie. Frunzele se răsucesc și se ard, căpătând nuanța scorțișoarei. Inelele de pete portocalii se răspândesc pe scoarța umflată. La cea mai mică apăsare, lemnul cedează.

Într-un an, petele portocalii împeștrițează castanii din tot Bronxul — sporocarpul unui parazit care deja și-a ucis gazda. Fiecare focar eliberează hoarde de spori în ploaie și vânt. Grădinarii din oraș pun la cale un contraatac. Taie crengile infectate și le dau foc. Stropesc copacii cu zeamă bordeleză adusă cu căruțele trase de cai. Însă nu fac decât să împrăștie sporii cu topoarele cu care doboară victimele. Un cercetător de la Grădina Botanică din New York identifică ucigașul ca fiind o ciupercă nouă. Publică rezultatele și pleacă din oraș ca să scape de arșița verii. Când se întoarce, după câteva săptămâni, niciun castan din oraș nu mai merită salvat.

Moartea galopează prin Connecticut și Massachusetts, parcurgând zeci de kilometri pe an. Copacii sunt răpuși cu sutele de mii. O țară întregă privește șocată cum se topesc prețioșii castani din Noua Anglie. Copacul industriei tăbăciturii, al traverselor căilor ferate, al vagoanelor de tren, al stâlpilor de telegraf, al combustibilului, al gardurilor, caselor, hambarelor, birourilor rafinate, meselor, pianelor, lăzilor, pastei de hârtie, al umbrei și al hranei nesfârșite și gratis — copacul cel mai exploatat din țară — dispare.

Pennsylvania încearcă să creeze pe teritoriul său o zonă tampon de sute de kilometri. În Virginia, la liziera din nord a celor mai bogate păduri de castani din țară, oamenii cer o întoarcere la credință ca să spele păcatul ce se face vinovat de plaga acesta. Copacul desăvârșit al Americii, coloana vertebrală a întregii economii rurale, mlădiosul și rezistentul sequoia din est, cu zeci de